

Karlskrona guldsmedsämbe, 1695—1812.

Af

Gustaf Upmark.

Sedan Karl XI år 1679 beslutat att upprätta en hufvudstation för den svenska örlogsflottan vid de holmar i den blekingska skärgården, där Karlskrona nu är beläget, bedrefvos arbetena för att där åstadkomma ett stadssamhälle med största kraft. De närbelägna orternas, särskildt Ronneby stads, innevånare uppmanades att slå sig ned i den nya staden, där mångahanda förmåner lofvades dem. Det synes icke håller hafva dröjt länge, innan ett icke oansenligt innevånarantal uppnåts. En mängd handtverkare af alla yrken inflyttade redan under 1680-talet, räknande på att finna sin utkomst genom arbete åt den talrika personal, som i olika befattningar var anställd i kronans tjänst i den nya staden. Efter hand inrättades här också handtverksämbeten (skrån) allt efter som det stadgade antalet mästare inom hvart och ett af de olika yrkena uppnåts.

Hvad guldsmedsyirket angår, så talas redan 1691 om en ålderman därinom i Karlskrona. Riksvärdien Antoni Grill¹ öfversände den 20 juni 1691 till »Åldermannen Johan Tyste uthi Carlls Crona» en afskrift af de för rikets guldsmeder gällande artiklar till vederbörandes efterrättelse. Hans skrifvelse, som ännu finnes i behåll i original i Nordiska Museets skråarkiv, »insinuerades», enligt påskrift, på Karlskrona rådhus den 29 augusti s. å. Ordalydelsen är i allt väsentligt densamma som i Antoni Grills skrifvelse till Göteborgs guldsmedsämbe 1690, aftryckt i *Fataburen* 1912, sid. 88.

¹ Riksvärdien var den officielle öfvervakaren af de ädla metallernas rätta och tillättna lödighet i riket och utöfvade som sådan ett slags öfveruppsikt öfver guldsmedsämbetena i städerna.

Något enligt vedertaget bruk organiseradt guldsmedsämbe sy-
nes dock icke hafva inrättats i Karlskrona förrän år 1695, antingen
detta nu berott på att antalet mästare icke uppgick till de föreskrifna
fyra eller på någon annan orsak. Enligt anteckning på ofvannämnda
af riksvärdien öfversända artiklar »presenterades» dessa ånyo på
stadens rådhus den 1 april 1695 och »exhiberades» på »amptet» (= guld-
smedsämbetet) den 10 i samma månad. Denna dag ägde nämligen
det konstituerande sammanträdet rum och begyntes »Uthi den helga
trefaldighetz namn Guldsmetz amptz Protocol uthi Kongl. sta-
pelstaden Carls Crona.»¹

Vid detta sammanträde antecknades, att landshöfdingen på remiss
från magistraten hade ratificerat de ofvannämnda af Antoni Grill
öfversända artiklarna² samt att magistraten hade konstituerat mäs-
ter Samuel Phalén till ålderman och till bisittare mästarne Johan
Bredt och Göran Sivertsson. — Den år 1691 omtalade Johan Tyste
var borta, och troligen utgjorde åldermannen och de båda bisittarna
hela ämbetet. — Göran Sivertsson nämnes ej senare än 1696, men
redan före århundradets slut hade tre nya mästare tillkommit, näm-
ligen 1697 Göran Albin, som senare blef ålderman, samma år Sigis-
mundus Novisadi, en från Ungarn invandrad gesäll, hvilken blef stam-
fader för en framstående guldsmedssläkt i Karlskrona, och slutligen
1699 Johan (Hans) Phalén, antagligen en broder till den ofvannämnde
åldermannen, som sedermera bosatte sig i staden Karlshamn, där
guldsmederna ända till år 1745 lydde under Karlskronaämbetet.

I protokollen finnas för hvarje sammanträde antecknade namnen
på de mästare, som tillhörde ämbetet och voro skyldiga att erlægga
s. k. kvartalspengar. Den här nedan tryckta förteckningen öfver
mästare i Karlskrona guldsmedsämbe, 1695—1812, är uppsatt med
ledning af protokollen samt i vissa afseenden kompletterad med från
andra håll hämtade uppgifter: hvad som i förteckningen meddelas
om respektive guldsmeders stämplor eller af dem utförda arbeten
stöder sig gifvetvis på af förf. i första hand gjorda undersökningar.

¹ Karlskrona guldsmedsämbetes protokoll, omfattande åren 1695—1812, finnas be-
varade i Nordiska Museets skräarkiv, utgörande en volym i folio i pergamentsband.

² Anteckning härom finnes å själfva handlingen, undertecknad 8 aug. 1694 af Erik
H. Siöblad.

Antalet på en gång samtidigt i Karlskrona verksamma mästare och af änkor efter guldsmeder innehafda verkstäder utgjorde:

År 1700		4 mästare, 0 änkeverkstäder
» 1710		4 » 0 »
» 1720		9 » 0 »
» 1730		7 » 2 »
» 1740		6 » 3 »
» 1750		7 » 0 »
» 1760		7 » 0 »
» 1770		6 » 0 »
» 1780		9 » 1 »
» 1790		10 » 0 »
» 1800		10 » 0 »
» 1810		11 » 1 »

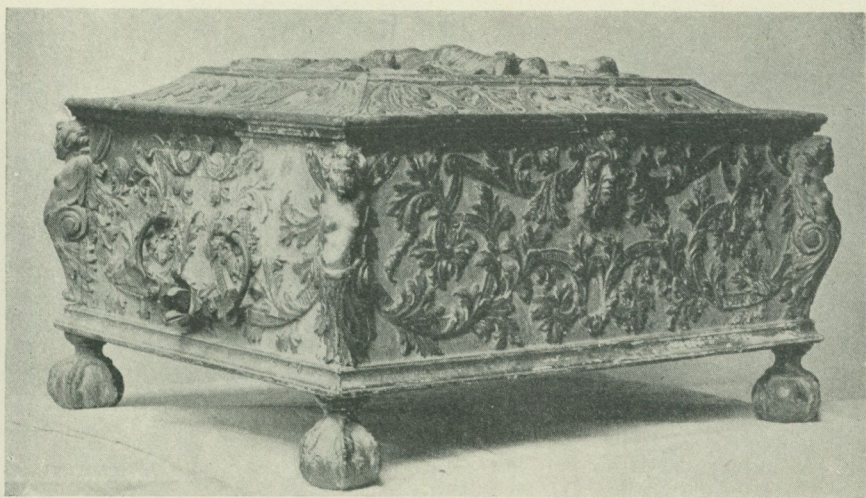

Fig. 1. Karlskrona guldsmedsämbetes låda,

af ek med skulpterade och förgyllda ornament mot blå botten, daterad 1720. Höjd 0,43 m. Nordiska Museet nr 10,951.

I spetsen för ämbetet stod *åldermannen*, hvilken presiderade vid sammanträdena och för öfrigt representerade ämbetet utåt. Sammanträdena höllos vanligen i åldermannens hus, där äfven lådan för-

varades, innehållande ämbetets handlingar, kontanta pengar m. m. År 1708 begärde åldermannen hushyra, och man beslöt höra efter hur det brukades i Stockholm; resultatet blef, att åldermannen vid något följande sammanträde tillerkändes 5 dal. smt. om året i hyra för lokal åt ämbetet. — År 1777 säges, att åldermannen fick en daler smt. årligen i »hushyra för lådan». — De under Karlskronaämbetet hörande mästarna i andra städer inspekterades tid efter annan af åldermannen, och den 31 dec. 1718 anmälde åldermannen, att han skulle resa till Stockholm för att bevista »en almen sammankomst» därstädes.

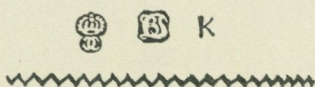

Fig. 2.

Fig. 3.

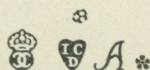

Fig. 4.

Fig. 5.

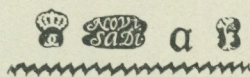

Fig. 6.

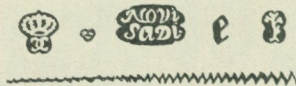

Fig. 7.

Fig. 2—7. Stämplrar på Karlskronasilfver före 1759.

Fig. 2. Benedictus Steckow, 1709. Fig. 3. Joh. Chr. Drefalt, 1722. Fig. 4. Joh. Chr. Drefalt, 1724. Fig. 5. Sigismund Novosadi, 1728. Fig. 6. Sigismund Novisadi, 1749. Fig. 7. Sigismund Novisadi, 1753.

Mäster Casimir Friedrich Meidt, som var ålderman 1718—1723, skänkte år 1720 till ämbetet »en härlig och kostelig förgylt och beslagen låda»; »hwaremot», heter det i protokollet, »hela amptet ock så upsteg och Hr. åldermannen för denna sin liberalité tiensthörsamst betackade önskande det de i något måhl kunna Hr. åldermannen med tienst deremot bemöta och at han i alla tider önskeligen florera må». — Denna låda har, ehuru på andra vägar än protokolls-boken, hamnat i Nordiska Museet och utgör en af de praktfullaste pjäserna i sitt slag (fig. 1): bladverket och ornamenten framträda i rik förgyllning mot högblå botten. Inuti locket läses i förgyllda

bokstäfver donators namn: »Casmier Fridrich Meidt Anno 1720». — Den 8 juni 1791 meddelade dåvarande åldermannen, mästare Johan Didrik Schwartz, att lådan blifvit sönderbruten och pengarna stulna, hvarefter uppdrogs åt bildhuggaren Johan Törnström att laga den dyrbara lådan. Denna bär också tydliga spår efter lagningen; en del af locket och vänstra sidan äro nyskurna.

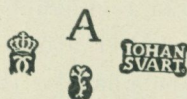

Fig. 8.

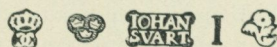

Fig. 9.

Fig. 10.

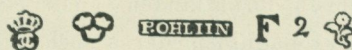

Fig. 11.

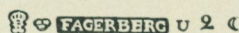

Fig. 12.

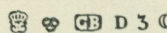

Fig. 13.

Fig. 8—13. Stämplat på Karlskronasilfver efter 1759.

Fig. 8. Johan Svart, 1759. Fig. 9. Johan Svart, 1767. Fig. 10. Magnus Lindgren, 1785. Fig. 11. Per Ohljin, 1788. Fig. 12. Joh. Magnus Fagerberg, 1802. Fig. 13. Gustaf Bergendorff, 1810.

Åldermän för Karlskrona guldsmedsämbe under den tid protokolls-boken omfattar voro:

Phalén (Fallin), Samuel	1695—1704
Albin, Jöran	1704—1713
Grahn (Graan), Lorenz (Lars) Christopherson .	1714—1718
Meidt (Meyt), Casimir Friedrich	1718—1723
Drefaldt (Drephal), Joh. Christopher	1723—1728
Münchenberg, Adam	1728—1736
Björckman, Peter	1736—1745
Novosadi, Sigismund d. y.	1746—1750
Björckman, Peter (andra gången)	1750—1751
Novosadi, Sigismund d. y. (andra gången) . .	1751—1761
Schwartz (Swart), Johan Didrik	1761—1775
Rundquist, Johan	1775—1777
Schwartz (Swart), Johan Didrik (andra gången) .	1777—1795
Silber (Silberg), Friedrich	1795—1812

Äldermannen hade vid sin sida en eller vanligen två *bisittare*. Dessa tre funktionärers viktigaste åliggande var proberandet af alla i staden tillverkade föremål af ädel metall och dessa föremåls stämpling med af höga vederbörande påbjudna stämplat. I slutet af riksvärdien Antoni Grills ofvan omtalade skrifvelse talas om »någre små punctar som icke här uthj författade ähre», men i hvilka Karlskronamästarna skulle »sig efter Stockholms Skråå reguleras». Just vid denna tid hade som bekant strängare bestämmelser utfärdats angående kontrollen, och Stockholms guldsmedsämbe hade år 1689 börjat förse sina tillverkningar med s. k. årsbokstaf.¹ Det torde hafva varit dessa förhållanden som riksvärdien åsyftade i sin skrifvelse till Karlskronaguldsmederna, och tydligen var det hans mening, att man här borde förfara på samma sätt som i Stockholm.

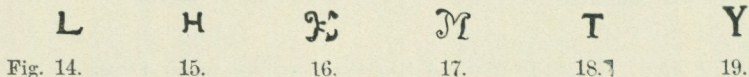

Fig. 14—19. Årsbokstäfver å Karlskronasilfver, före 1759 (jfr äfven fig. 2—7).

14. 1710. — 15. 1731. — 16. 1734. — 17. 1736. — 18. 1743. — 19. 1747.

Liksom i Stockholm tyckes det också i Karlskrona hafva mött svårigheter att få mästarna att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna om kontroll och stämpling. Det synes som om man icke börjat med någon slags stämpling förrän år 1698, och äfven efter denna tid skedde det ofta nog icke så regelbundet som sig borde. År 1708 beslöt man att anskaffa en stämpellåda, som skulle förvaras hos äldermannen, samt att stämpling skulle äga rum onsdagar och lördagar mellan kl. 10—11 f. m. i närvaro af äldermannen och en *bisittare*. Påbudet om föremålens förseende med stadens vapen² hade fallit så i glömska, att Karlskronamästarna år 1715 formligen på äldermannens förslag beslöto denna åtgärds vidtagande, och två år senare,

¹ Upmark, G., Årsbokstäfver på svenskt guld och silfver före 1759, tr. i Meddelanden från Svenska Slöjdfören. 1903; samt Stockholms guldsmedsämbe 1689—1759, tr. i Meddelanden från Svenska Slöjdfören. 1904; jfr äfven Upmark, G., Årsbokstäfver och andra stämplat på Göteborgssilfver, tr. i »Fataburen» 1912.

² En förordning härom, gällande hela riket, hade utfärdats redan 1596 af hertig Karl (IX).

1717, ingick en skrifvelse från dåvarande riksvärdien Michel Pohl, åtföljd af »Kongl. Commercecollegii instruction angående gulds och silfvers stämplande». Ämbetet beslöt att omedelbart ställa sig dessa föreskrifter till efterrättelse och förordnade en af bisittarna till åldermannens hjälp härmed. Stämplingsdagar voro fortfarande onsdagar och lördagar, nu mellan kl. 9—11 f. m.

Gång efter annan upplästes bestämmelserna inför bröderna, och man lofvade att rätta sig därefter. I slutet af år 1718 nämnas uttryckligen både stadsstämpeln och bokstafsstämpeln; när åldermannen skulle resa till den ofvan berörda allmänna sammankomsten i Stockholm, lämnade han en af dessa stämplat till hvardera bisittaren. — Åldermannen synes hafva uppburit en liten afgift vid stämplingen; den 6 maj 1760 öfverenskommo mästarna nämligen att betala honom i stämpelpengar 1 öre för föremål under 1 lods vikt, under det att för större arbeten skulle förblifva »efter förra vanligheten».

GB

PB
MI:FACE
RBERG

ROHLIN

SCHWART

ES

Fig. 20.

21.

22.

23.

24.

25.

Fig. 20—25. Mästares i Karlskrona stämplat (jfr äfven fig. 2—13).

Fig. 20. Gustaf Bergendorff (1814). Fig. 21. Peter Björkman (1745). Fig. 22. J. M.

Fagerberg (1798). Fig. 23. Per Ohljin (1784). Fig. 24. Diedrich Schwart (1804).

Fig. 25. Hans Fr. Stenquist (1806).

Innan jag öfvergår till en mera detaljerad redogörelse för de stämplat, som förekomma å Karlskronasilfver, må här meddelas ett och annat ur protokollen, som belyser förhållandena utöfver hvad ofvan sagts angående åldermannen, bisittarna och deras åligganden.

Sammankomsterna skulle rätteligen äga rum minst fyra gånger om året (»kvartal», »kvartalspengar»), men ofta dröjde det mycket länge mellan sammanträdena; så t. ex. hölls intet sammanträde mellan 26 juli 1710 och 29 januari 1712. Två sammanträden om året var det mesta man besvärade sig med, och afgiften (kvartalspengarna) utgjorde under början af 1700-talet 20 öre pr gång. Den 11 okt. 1716 beslöts, att kvartal skulle hållas fyra gånger årligen, Valborgs-messa, Midsommar, Michaelis och Jul (el. Nyår) samt att hvarje mästare då skulle erlägga 10 öre smt. till lådan. Så täta samman-

träden höll man sällan, och alltifrån 1770-talet samlades man blott en gång hvartannat år. År 1762 beslöts, att kvartalsafgiften skulle utgöra 16 öre smt. = 2 daler smt. pr år — 1777 sänktes årsafgiften på grund af mästarnas talrikhet till 1 dal. smt.

Ämbetskassan fick känna af de hårda tiderna: sålunda »utlånades» på proposition af landshöfdingen år 1716 till Kungl. Maj:t 40 daler, i utbyte hvaremot erhöles »mynteteken», och i mars 1718 lät ämbetet utbyta sin till 56½ caroliner i silfver uppgående kassa mot mynttecken.

Med Stockholmsämbetet stodo landsortsstädernas guldsmedsämbeten i ständig rapport, och skriftväxling ägde ofta rum. Den 9 maj 1729 omtalar protokollet, att ämbetets i Karlskrona vikter justerades efter »den från Stockholm nederkomne accurate vikten», o. s. v.

I afseende på gesäller och lärpojkar beslöts år 1712, att ingen mästare skulle få hålla mera än två gesäller, och 1735 att lärlingarna årligen skulle uppvisa något prof på sina framsteg. Vid ett sammanträde i juni 1737 uppvisades ritningar till silfverföremål. — I Karlskrona liksom annorstädes sökte mästarna att så länge som möjligt och med förebärande af olika skäl utestänga på mästerskap aspire-rande gesäller. Lättast att bli mästare hade mästarsöner eller sådana gesäller, som samtidigt med att de, som det hette, »ansade sin tid» (= anmälde sig till att få göra mästerstycke) kunde meddela, att de stodo i begrepp att gifta sig med en mästares änka eller dotter. Dylika giftermål voro därför vanliga. — År 1802 motades en gesäll med det beskedet, att arbetet nu vore så ringa, emedan öfverflödsförrordningen förbjöd användning af större silfverpjäser.

Vid ett sammanträde 1777 afsade sig både åldermannen och bisittarna sina sysslor på grund af det betungande arbetet med kontroll och stämpling.

Föremål, som utgått från mästare i Karlskrona, bruka, om de äro fullständigt behandlade, vara försedda med icke mindre än fem olika märken, nämligen: kontroll, stadsvapen, mästarmärke, årsbokstaf och en femte extra stämpel; se t. ex. fig. 6, 9—13.

»Kontrollen» utgjordes här liksom annorstädes ursprungligen af den. s k. åldermansrankan, fig. 2, 6, 7, en våglinje som uppkom

Fig. 26. Bägare med lock,
okänd guldsmed, Karlskrona, 1731. C. R. Lamm, Näsby, höjd: 0,232 m.

därigenom, att man med ett verktyg skafde af den för proberingen behöfliga metallmängden. — Efter 1752 ersattes detta märke med statskontrollstämpeln: tre kronor; fig. 7, där båda slagen af kontrollmärken förekomma, samt fig. 9—13.

Stadsstämpeln i Karlskrona visar grundläggarens Karl XI:s namnchiffer, två korsade C under kunglig krona, en förenkling af stadens vapen; fig. 2—13.

Mästarmärket skulle angifva den mästare, från hvars verkstad föremålet ifråga utgått. Det utgjordes under Karlskronaämbetets äldsta tid ofta af ett monogram med initialerna sammanbundna eller hopflätade; fig. 2. I Stockholm förbjödos redan tidigt dylika stämplat med »inbundne bokstäfver», och äfven i Karlskrona blef det rätt snart vanligt, att mästarstämpeln upptog antingen initialerna fristående eller hela mästarnamnet inom en på olika sätt formad ram, sköldformig, oval eller vanligast rektangulär, fig. 3—13, 20—25. — En säker tolkning af initialerna är helt naturligt möjlig först om man känner de fullständiga namnen på *alla* i staden samtidigt verksamma mästare. Den här nedan meddelade förteckningen öfver Karlskronamästarna, 1695—1812, är sammanställd med ledning af protokolls-boken och torde därför kunna göra anspråk på fullständighet. De mästarstämplat jag sett, har jag angifvit i förteckningen.

Årsbokstäfvernas karaktär och kronologi framgår af här meddelade tabell. För bestämmandet af de af Karlskronaguldsmederna använda årsbokstäfvernas kronologi har man till en början att hålla sig till protokollsbokens anteckning under den 5 augusti 1699, där det heter: »Efter skrå ordningens anledning begynte Embet Anno 98 förledit år Åår Stempling och då begyntes med A jempte stemplingen och så fort». — Här af synes ju klart framgå, att man började att stämpla årsbokstäfver år 1698, och att detta år betecknades med bokstafven A; följande år 1699 skulle sålunda betecknas med B o. s. v. i öfverensstämmelse med bruket inom andra guldsmedsämbeten. Emellertid visar det sig, att så icke var förhållandet, utan att Karlskronaguldsmederna handhaft stämplingen på ett något afvikande sätt.

Säkert är att här liksom i Stockholm m. fl. st. användts tre efter hvarandra följande årsbokstafsserier, af hvilka i de båda första

Fig. 27. Skål

af J. C. Drefalt, Karlskrona, 1724. Göteborgs Museum; bredd m. handtagen 0,165 m.

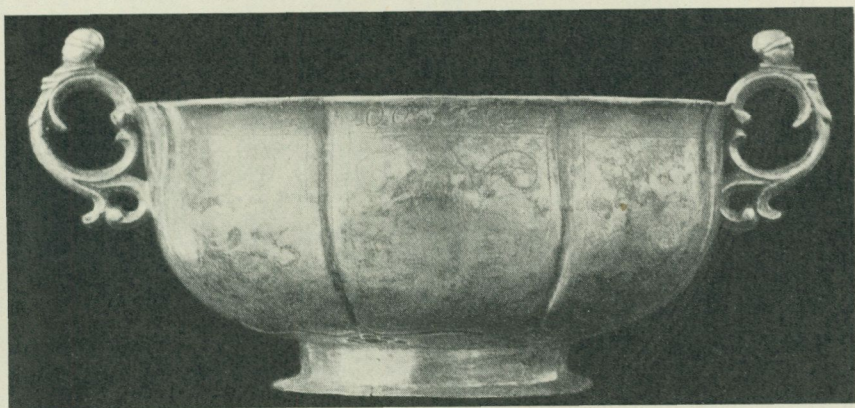

Fig. 28. Skål

af S. Novosadi, Karlskrona, 1753. Fröken Torsk, Stockholm; bredd m. handtagen 0,188 m.

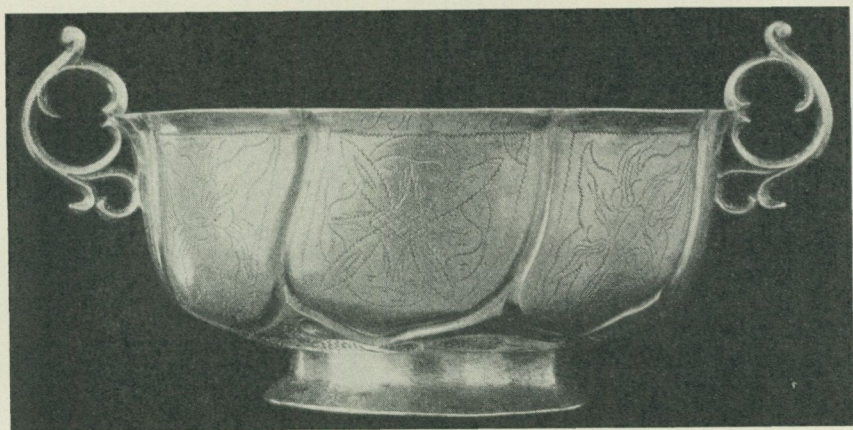

Fig. 29. Skål

af Johan Svart, Karlskrona, 1760. C. R. Lamm, Näsby; bredd m. handtagen 0,173 m.

användts versaler omväxlande med stora bokstäfver i »skrifstil», dock så att versalerna allmännast förekomma i första serien, fig. 2—3, skrifstilen i den andra, fig. 4—5. Den tredje serien utgöres af frakturbokstäfver, fig. 6—7, liksom i Stockholm, efter hvars ämbete man i Karlskrona i allmänhet synes hafva »regulerat» sig.

De i Karlskrona använda årsbokstäfvernas sannolika kronologi framgår af här meddelade tabell, sid. 143 till hvilken jag kommit af här nedan angifna hufvudskäl, nämligen:

1) Protokollsbokens uppgift, att man år 1698 började med A kan ju ej betvivlas.

2) En lika absolut säker hållpunkt erbjuder kombinationen b = 1750. I protokollet omtalas nämligen under den 16 maj 1750, att Johan Didrik Schwart denna dag blef mästare efter att såsom mästerstycke hafva arbetat »en stor silfverkanna för Svenska Storkiörkan» i Karlskrona. Denna kanna, som beställts den 6 mars s. å., finnes ännu i behåll, försedd med mästarens stämpel, årsbokstafven b samt en inskrift »Carlskrona Stads Storkyrkias Altare Kanna Den 16 Maj Anno 1750»; att b betecknar år 1750 är sålunda ovedersägligt, och likaså på grund häraf att a betecknar 1749.

3) Från och med 1698 till och med 1748, en tidrymd omfattande 51 år, hafva tvenne alfabet användts såsom årsbokstäfver. Då det vanligen använda årsbokstafsalfabetet endast omfattar 24 bokstäfver, A—Z (J brukar vara uteslutet), måste man ifråga om Karlskrona tillsvidare antaga dels alfabetets utökning till 25 bokstäfver, t. ex. genom inskjutande af J samt dessutom antaga att A, den först använda bokstafven, hvarmed man började år 1698, äfven betecknat 1699. Sistnämnda antagande synes sannolikt genom utsago i protokollet, och att J användts jämte I har äfven åtminstone sannolikhetsskäl för sig.

4) Bokstafven N i första serien måste beteckna 1712, d. v. s. kan icke beteckna ett *tidigare* år, emedan bokstafven förekommer på en dopskål (i Amiralitetskyrkan i Karlskrona), förfärdigad af Casimir Friedrich Meidt, som blef mästare i Karlskrona den 20 aug. 1712 och sålunda icke *före* detta år kunnat under egen stämpel tillverka ett föremål. — Är mitt resonnemang i ofvanstående mom. 3 riktigt, bör N beteckna just 1712. (Jfr tabellen.)

5) Till stöd för min kronologis riktighet må slutligen följande årsbokstafstämplade och samtidigt med årtal daterade föremål omnämnas, nämligen:

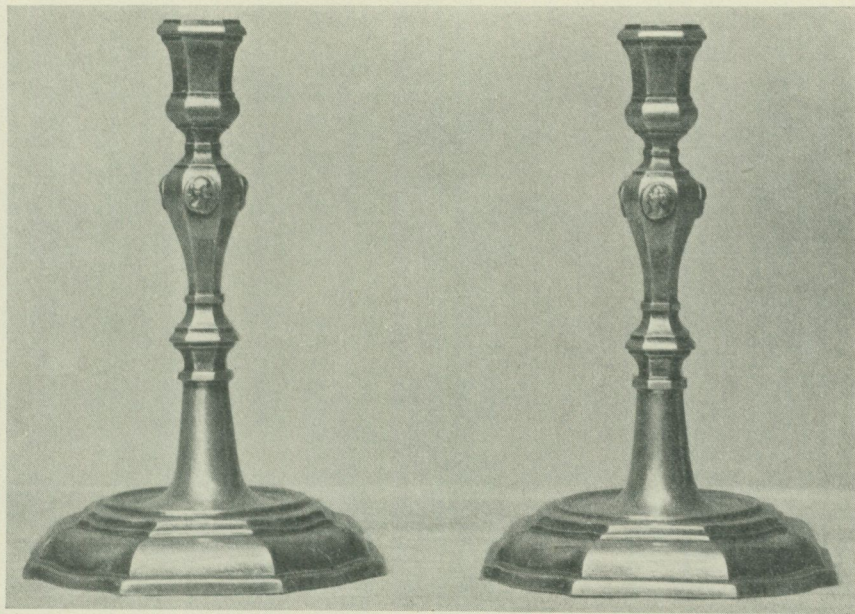

Fig. 30. Ljusstakar

af S. Novosadi, Karlskrona, 1743. Nord. Museet n:r 112,560; höjd: 0,187 m.

Serien II.

- N*: 1737. Brudkrona, af Sigismund Novisadi, daterad: »Anno 1737» och försedd med årsbokstafven *N*, från Jemjö kyrka, Blekinge, nu i Blekinge Museum, Karlskrona.
- X: 1746. Dopskål, af Sigismundus Novisadi, daterad 1747; med årsbokstafven X; i Trefaldighetskyrkan, Karlskrona.
- Y: 1747. Dopskål, af Sigismund Novisadi, försedd med inskrift: Gott zu Ehr und der Teutschen Gemeinde zu Dienst hat dieses Tauff Becken verehret Sigismundt Novisadi Bürger und Goldschmidt in Carls Cron und seine Haus Frau Maria Elisabeth Novisadi gebohrne Schlyter Anno 1747 den 24 juni.» — Skålen är försedd med tvenne årsbok-

stäfver, både X och Y, af hvilka naturligen den sista betecknar det år, då den blef färdig och inskriften med dateringen 1747 ingraverades.

Serien III.

- b: 1750. Vinkanna, Johan Didrik Schwartz mästerstycke, daterad 16 maj 1750 (jfr ofvan mom. 2). Trefaldighetskyrkan, Karlskrona.
- q: 1755. Kalk, af Johan Didrik Schwartz, försedd med inskrift: »Efter framl. Tygmästarens och Riddarens Wälborne Herr Carl Gustaf von Schantz Änke Fru Wälborna Fru Christina Barbara Raab, som d. 17 Maji 1755 saligen afled. Förärd»; med årsbokstafven g. Amiralitetskyrkan, Karlskrona.
- g: 1755. Vinkanna, af Jöns Björckman, försedd med inskrift: »Copperdie Mann Anders Lagomstor och des k. Hustru förärat 52 lod Silfwer till denna Kanna Alt det öfriga Samt förgyldningen hafwer Fridlefstad kyrckia bekostat Anno 1755»; med årsbokstafven g. Fridlefstads kyrka, Blekinge.

Måhända kunde en undersökning af silfverföremålen i ytterligare ett antal Blekingekyrkor leda till anträffandet af flera på detta sätt dubbeldaterade föremål, så att serierna blefve något fylligare och min kronologi bättre belagd. Sannolikhetsskäl för dess riktighet synas mig dock vara tillräckliga för framläggandet af tabellen redan nu. Särskildt vore det emellertid naturligtvis af intresse att påträffa något med J stämplat föremål. Frågan huruvida äfven i tredje serien något J förekommit, måste tillsvidare lämnas öppen: det sista året, 1758, före den i allmän lag påbudna årsbokstafsstämplingen kan hafva betecknats antingen med j eller f.

Slutligen förekommer å föremål tillverkade af guldsmeder i Karlskrona, utom de vanliga stämplarna äfven ett *femte märke*, vanligen instämplat. Denna stämpel har jag sett i fem olika hufvudformer, nämligen:

- 1) träd med regelbunden krona, erinrande om Eksjö stadsvapen och förekommande å föremål från 1710—1750;

Tabell öfver årsbokstäfver å arbeten af guldsmeder i Karlskrona,
1698—1758.

I.		II.		III.	
A	1698—99	<i>A</i>	1724	a	1749
B	1700	<i>B</i>	1725	b	1750
C	1701	<i>C</i>	1726	c	1751
D	1702	<i>D</i>	1727	d	1752
E	1703	<i>E</i>	1728	e	1753
F	1704	<i>F</i>	1729	f	1754
G	1705	<i>G</i>	1730	g	1755
H	1706	<i>H</i>	1731	h	1756
I	1707	<i>I</i>	1732	i	1757
J	1708	<i>J(J)</i>	1733	j:f	1758
K	1709	<i>K</i>	1734		
L	1710	<i>L</i>	1735	A	1759
M	1711	<i>M</i>	1736	B	1760
N	1712	<i>N</i>	1737	etc. den för hela landet gällande stämplingen.	
O	1713	<i>O</i>	1738		
P	1714	<i>P</i>	1739		
Q	1715	<i>Q</i>	1740		
R	1716	<i>R</i>	1741		
S	1717	<i>S</i>	1742		
T	1718	<i>T(T)</i>	1743		
U	1719	<i>U</i>	1744		
V	1720	<i>V</i>	1745		
X	1721	<i>X(X)</i>	1746		
Y(y)	1722	<i>Y(Y)</i>	1747		
Z	1723	<i>Z</i>	1748		

2) stjärna eller regelbunden blomma (»fleuron»), fig. 3—4, utan skaft, förekommande dels under 1720-talet, dels 1770—80-talen;

3) blomma med böjd stjälk och ett par blad, fig. 9—11, den ojämförligt oftast förekommande stämpeln, som jag antecknat från 1720-talet till 1790;

4) trädstam, S-formigt böjd med några vidsittande blad samt rot, fig. 6—8, förekommande 1745—1760-talets början;

5) halfmånformig stämpel, fig. 12—13, förekommande i något växlande storlek från och med 1790-talet till fram på 1810-talet att betrakta som efterträdare till den ofvannämnda blomman (nr 3).

* * *

Angående karaktären af arbeten förfärdigade af guldsmeder i Karlskrona må här endast nämnas, att dessa mästare tillverkade föremål af ungefär samma slag och utseende som andra samtida guldsmeder i Sverige, framför allt, under 1700-talet, servisföremål, kaffe-, the- och gräddkannor, sockerskålar o. dyl. samt ljusstakar; deras för kyrkligt bruk afsedda alster skilde sig icke mycket från hvad som var vanligt äfven på andra håll: kalkar af medeltidsartad form, stora bukiga vinkannor etc. — Några prof på någon särskildt framstående yrkesskicklighet äro ej att anteckna: ett vackert undantag utgör en bågare med lock i ingenjör C. R. Lamms samling, Näsby (fig. 26).

Ett par speciellt Karlskronitiska typer utgöra de låga skålarna med kant i flera pass och två handtag, fig. 27—29, af hvilka förf. sett minst ett 20-tal, samt ett visst slags små svamp- eller krydd-dosor, besatta med färgade »stenar», hvarå åtskilliga prof finnas i Nordiska Museet.

Mästare i Karlskrona guldsmedsämbe (1691) 1695—1812.

ALBIN, JÖRAN; var mästare och närvar vid ämbetets kvartal 26 febr. 1697; ålderman 1704—1713; an- tagligen † 1713.	1697—1713 ¹
---	------------------------

¹ Årtalen i kanten angifva de år mellan hvilka mästaren ifråga (eller hans änka) höll verkstad.

- ALGERUS (Allgerus, Halgerus), PETER H.; blef mästare i Karlskrona 14 mars 1746; mästerstycke: kaffekanna; bisittare 1750; antecknad sista gången 17 juli 1759. 1746—1759
- BERGENDORFF, GUSTAF; hade lärt hos mäster Lindgren, blef gesäll 1792, mästare 29 okt. 1803 (enl. Kommerskollegii resolution); kvarstod som mästare 1812, när protokollsboken slutar. — Stämpel: g. b. inom rektangulär ram, fig. 13, 20; af honom sked (1810), dosa (1814), kalk och patén (1816) i Jemjö kyrka, Blekinge. 1803—1812
(äfven senare)
- BJÖRCKMAN, JÖNS; var gesäll 1747 hos mäster Peter Björckman; kallas 1751 »en gammal sjuklig gesäll»; blef mästare 14 dec. 1751; mästerstycke: kaffekanna och emaljerad ring; bisittare 1762; † 1763. — Änkan fortsatte verkstaden till sin död 1768. — Stämpel: I. BJÖRCKMAN på två rader inom ram. — Af honom kanna (1755) i Fridlefstads kyrka, Blekinge, sked i Kulturhistoriska Museet, Lund, m. m. 1751—1763
(1764—1768)
- BJÖRKMAN, PETER; blef gesäll 1711, mästare 29 juli 1718; mästerstycke: ett »krus»; bisittare 10 maj 1728; ålderman 10 dec. 1736—30 aug. 1745, då han afsade sig. »Vice-ålderman» 6 mars 1750 och ånyo ålderman 16 maj 1750—10 sept. 1751. † 1752. — Änkan fortsatte verkstaden, till dess hon gifte om sig med Johan Knape, som blef mästare 8 aug. 1754. — Stämpel: $\begin{smallmatrix} P & B \\ M \end{smallmatrix}$ inom ram, fig. 21; af honom skål (1720) med två handtag hos hertig d'Otrante, Elghammar; sked (1747) i Fredrikskyrkan, Karlskrona. 1718—1752
(1752—1754)
- BJÖRKMAN, SAMUEL; inskrefs i läran 1751, mästare 2 okt. 1784; mästerstycke: kaffekanna; antecknad närvarande sista gången 5 maj 1787. 1784—1787
- 10—140275. *Fataburen* 1914.

- BREDT (Bret, Brett), JOHAN; var mästare och bisittare vid ämbetets första sammankomst 10 april 1695. † 1701; begrafningshjälp anslogs 1 maj 1701. 1695—1701
- DONNEAUD, CLAUDE ST CLAIR: »f. d. archeliemästare», fick 19 sept. 1812 tillstånd att göra mästerstykke såsom guldarbetare, en »egrette» af guld. (Protokollsboken slutar denna dag.) 1812—
- DREFALT (Drephal, Drieval), JOHAN CHRISTOPHER; hade lärt i Stralsund, där han blef gesäll 1707; mästare i Karlskrona 29 juli 1718; var utomlands 1721; ålderman 29 aug. 1723—1728, då han dog. — Änkan höll verkstad 1728—1745. — Stämpel I. C. inom sköldformig ram, fig. 3—4; af honom sked (1722) i Nordiska Museet; skål med två handtag (1724) i Göteborgs Museum, fig. 27. 1718—1728
(1728—1745)
- DREFALT (Drefald), JOHAN (Hans) FRIEDRICH; blef gesäll på 1750-talet, mästare i Karlskrona 22 januari 1760, bisittare 1763; antecknad sista gången 8 augusti 1778; † 1780. 1760—1780
- FAGERBERG, JOHAN MAGNUS; hade blifvit mästare i Karlshamn, begärde 4 dec. 1777 att blifva förenad med Karlskrona-ämbetet, hvilket magistraten beviljade den 8 aug. 1778; bisittare 15 dec. 1789; kvarstod ännu 19 sept. 1812, då protokollsboken slutar. Stämplor: J. F. inom ram, I. F. inom ram, FAGERBERG inom ram, fig. 12, I. FAGE RBERG inom ram fig. 22; af honom många arbeten: kaffekanna (1781) hos rådman Elliot, Karlskrona; kandelabrar (1784), i Nationalmuseum; kanna (1797) i Listerby kyrka, Blekinge; dosa (1798) i Nordiska Museet; kalk (1804) i Edestads kyrka, Blekinge etc. 1778—1812
(äfven senare)
- GRAHN (Graan), LORENZ (Lars) CHRISTOPHERSON; hade lärt i Norrköping, blef mästare i Karlskrona 13 juni 1704 och gifte sig med åldermannen Samuel Phaléns dotter; blef ålderman 1714, afsade 1704—1755

sig åldermansskapet på grund af medellöshet 1718; befriad från att betala kvartalsafgifter 28 juli 1720; tog afsked af »amptet» 9 aug. 1726; lefde ännu 29 juli 1755. — Stämpel: L. G. inom oval ram; af honom skylt å en välkomma i Nordiska Museet.

GRÖNBECK, ERIK; inskrefs i läran i Kristianstad 5 febr. 1782, blef gesäll 1786 och mästare i Karlskrona 8 juni 1798; mästerstycke: en heldrifven kaffekanna; kvarstod 19 sept. 1812, då protokolls-boken slutar. — Hans änka Johanna Grönbeck höll verkstad ännu 1820. — Stämpel: E. G. inom rektangulär ram; af honom dosa (1808) i Nordiska Museet.

1798—1812
(äfvén
senare)

HALCK, ABRAHAM; guldarbetare; mästare i Karlskrona (ring med diamanter) 19 maj 1747; bisittare 1760; † mellan 5 maj 1781 och 11 april 1782. Änkan antecknad i protokolls-boken sista gången 5 maj 1787.

1747—1782
(1782—1787)

HALGERUS = ALGERUS.

HOLMBERG, PEHR EMANUEL; blef mästare 2 juli 1810, antecknad 19 sept. 1812, då protokolls-boken slutar; blef ålderman 25 juni 1832. — Stämpel: HOLMBERG, inom rektangulär ram; af honom kalk och patén i Listerby kyrka, Blekinge; dopskål (1821) i Ronneby kyrka.

1810—1812
(äfvén
senare)

HOFNER (Hophner, Höffner, Häffner) JOHAN MICHEL; blef mästare (kaffekanna) i Karlskrona 25 mars 1730; bisittare 3 juni 1737; † 24 aug. 1739. Änkan antecknad 12 dec. 1740.

1730—1739
(1739—1740)

KNAPE, JOHAN; blef gesäll 1748; mästare 8 aug. 1754, gifte sig med åldermannen Peter Björkmans änka; antecknad i protokolls-boken sista gången 17 juli 1759.

1754—1759

LILJA, INGEMAR; »metallkompositör»; hade som sådan genom Hall- och Manufakturrätten vunnit burskap

1807—1812
(äfvén
senare)

i Karlskrona; blef mästare efter Kommerskollegii resolution och sedan han gjort mästerstykke, en kaffekanna, 28 mars 1807; antecknad 19 sept. 1812, då protokollsboken slutar. Stämpel: I. LILJA, I. LILIA, I. L. inom rektangulär ram; af honom skedar (1813—19), dr I. Fehr, Strängnäs; bägare (1817) i Malmö Museum; kopp (1818) i Kulturhistoriska Museet i Lund.

LINDGREN, MAGNUS; blef mästare (kaffekanna) i Karlskrona 17 juli 1782, antecknad 19 sept. 1812, då protokollsboken slutar; † 1817. — Stämpel: **M**^{LIND}_{GREN}, fig. 10, M_L, inom ramar; af honom många arbeten: välkomma (1784) i Nordiska Museet; dopfat (1786) i Amiralitetskyrkan, Karlskrona; ljusstakar (1795), dr I. Fehr, Strängnäs; svampdosa (1816), greffe v. Hallwyl, Stockholm m. m.

1782—1812
(äfven
senare)

LJUNG, ANDERS; hade lärt i Göteborg, där han blifvit gesäll 6 sept. 1732; blef mästare i Karlskrona 10 sept. 1751, mästerstykke: »altarkanna»; † mellan 29 juli 1755 och 19 aug. 1756. — Änkan antecknad sista gången 15 mars 1758.

(1751—1756)
(1756—1758)

MEIDT (Meyt), CASIMIR FRIEDRICH; härstammade från Heidelberg och hade lärt och blifvit gesäll 1704 i Berlin; blef mästare, efter att hafva förfärdigat en silfverkanna med lock, i Karlskrona 20 aug. 1712; gifte sig med mäster B. Steckows änka; bisittare 15 okt. 1716, älderman 29 juli 1718, † mellan 16 jan.—29 aug. 1723. — Änkan »madame G. Meidt», antecknad sista gången 25 aug. 1744. — Stämpel c. F. M. i monogram inom oval ram; af honom dopskål (1712) i Amiralitetskyrkan, Karlskrona.

1712—1723
(1723—1744)

MÜNCHENBERG, ADAM; född i Norrköping, där han äfven gått i lära, mästare i Karlskrona (kaffekanna) 28 mars 1716; bisittare 27 sept. 1722,

1716—1739

ålderman 10 maj 1728, hvarifrån han tog afsked 10 dec. 1736; antecknad, »fattig», sista gången 10 febr. 1739. — Stämpel $\begin{smallmatrix} M \\ A \ B \end{smallmatrix}$ inom ram; af honom patén i Nettraby kyrka, Blekinge.

NEYENDORFF, CARL ABRAHAM; blef mästare i Karlskrona 16 febr. 1805, kvarstod 19 sept. 1812, då protokolls-boken slutar; blef senare ålderman, hvilket han på grund af sjuklighet afsade sig 1825. — Stämpel: NEUENDORF inom rektangulär ram.

1805—1812
(äfvén senare)

NORDSTEN (Norsten), SAMUEL; hade lärt i Kristianstad, mästare i Karlskrona 22 april 1736; (skulle slå sig ned i Karlshamn men synes hafva stannat i Karlskrona); bisittare 30 aug. 1745, afsade sig 1757; lefde i »svaga vilkor» och är antecknad sista gången 16 juli 1763. — Stämpel: $\begin{smallmatrix} N \\ S \ S \end{smallmatrix}$ inom ram; af honom kalk i Nettraby kyrka, Blekinge; oblatsked i Amiralitetskyrkan, Karlskrona; sked (1747), Blekinge Museum.

1736—1763

NOVOSADI (Novisadi), SIGISMUNDUS, D. Ä.; gesäll från Tetschau i Ungarn; blef mästare i Karlskrona 15 okt. 1697; antecknad sista gången 13 juni 1704. — Änkan gifte 1705 om sig med mästare B. Steckow och 1712 med mästare C. F. Meidt.

1697—1704
(1704—1705)

NOVOSADI (Novisadi), SIGISMUNDUS, D. Y.; den föregående son; hade lärt i Stockholm och där blifvit gesäll 1720; mästare i Karlskrona (kaffekanna) 1 dec. 1724; bisittare 17 jan. 1730; ålderman 30 aug. 1745, tog afsked på grund af sjukdom (sinnessjuk) 16 maj 1750; blef ånyo ålderman 10 sept. 1751, afsade sig ånyo 20 juli 1761; antecknad sista gången 15 sept. 1773. — Änkan höll verkstad, antecknad sista gången 5 maj 1787. — Stämpel $\begin{smallmatrix} NOVO \\ SADI \end{smallmatrix}$, fig. 5; $\begin{smallmatrix} NOVI \\ SADI \end{smallmatrix}$, fig. 6—7, inom ore-gelbundna ramar; den förra af dessa stämplar synes tillhöra tiden före år 1745, den senare tiden

1724—1773
(1773—1787)

därefter. Af honom talrika arbeten: skedar (1728, 1736, 1747), Nord. Museet; brudkrona (1737), Jemjö kyrka, Blekinge; brudkrona, Rödeby kyrka, Blekinge; ljusstakar (1743) i Nordiska Museet, fig. 30; dopskål (1746), Fredrikskyrkan, Karlskrona; dopskål (1747), Trefaldighetskyrkan, Karlskrona; skål (1749), dir. Rosenlind, Stockholm; oblatask Kristianopels kyrka, Blekinge; skål (1753), fröken Torsk, Stockholm, fig. 28; skål (1769), C. R. Lamm, Näsby; ljusstakar (1780), H. Bukowski, Stockholm, m. m.

NOVOSADI (Novisadi), FRIEDRICH SIGISMUND; den föregåendes son; mästare i Karlskrona (juvelerare) 24 sept. 1760, mästerstycke »en emailleerad plume» och en silfversnusbosa; bisittare 9 juni 1775—4 dec. 1777, då han afsade sig; 29 mars 1803 antecknad »död». — Stämpel: F. S. N. inom ram; af honom dosa af pärlemor och silfver (1761) hos frih. H. Ramel, Övedskloster, Skåne.

1760—1803

ÖHLIN, PER; var mästare och fick 18 maj 1780 förena sig med Karlskronaämbetet; död mellan 13 juni 1800 — 29 mars 1802. — Änkan antecknad sista gången 13 maj 1811. — Stämpel: P. ÖHLIN, fig. 11, 23; p. o. inom rektangulär ram; talrika kända arbeten; gräddsnäcka (1782), C. R. Lamm, Näsby; ljusstakar (1784), K. Sidenbladh, Stockholm; sked (1788), Nordiska Museet; kalk (1802), Ramdala kyrka, Blekinge; kalk (1807), Rödeby kyrka, Blekinge, m. fl.

1780—1800
(1800—1811)

PHALÉN (Falén), HANS; blef gesäll 13 juni 1704; mästare i Karlskrona (silfverkanna) 29 okt. 1713; antecknad sista gången 12 dec. 1740.

1713—1740

PHALÉN (Fallin), SAMUEL; den föregåendes far; närvar vid Karlskronaämbetets stiftelsesammankomst 10 april 1695 och valdes då till ålderman; död mel-

1695—1704

lan 6 nov. 1703 — 13 juni 1704. — Änkan hade verkstaden kvar några år. — Stämpel: s. p. i monogram; af honom kalk, skänkt 1693 till Amiralitetskyrkan, Karlskrona; oblatask, Amiralitetskyrkan, Karlskrona.

ROTHE, CHRISTIAN; blef mästare (kaffekanna) 9 juni 1775; bisittare 4 dec. 1777, afsade sig 15 dec. 1789; antecknad »död» 13 juni 1800. 1775—1800

ROTHE, DAVID CHRISTOFFER; blef mästare 5 maj 1810; antecknad 19 sept. 1812, då protokollsboken slutar, verksam äfven senare. — Stämpel: d. r. inom rektangulär ram; af honom sked (1817), i konsthandeln 1914. 1810—1812 (äfven senare)

RUNDQUIST (Runquist), JOHAN; blef mästare 1765; ålder- man 9 juni 1775, afsade sig 4 dec. 1777; sista gången antecknad 5 maj 1787. — Stämpel: i. r. inom rektangulär ram; af honom ljusstakar (1772), i konsthandeln 1912. 1765—1787

SCHWART, DIEDRICH; blef mästare i Karlskrona 28 maj 1789; bisittare 18 juli 1809; antecknad 19 sept. 1812, då protokollsboken slutar. — Stämpel: d. SCHVART, fig. 24; d. s. inom rektangulär ram; af honom talrika arbeten: sked (1804), dr I. Fehr, Strängnäs; kalk (1811), Augerums kyrka, Blekinge; patén (1813), Edestads kyrka, Blekinge; sked (1815), Lösens kyrka, Blekinge. 1789—1812 (äfven senare)

SCHWART (Svart), JOHAN DIDRIK; född 1720; blef mäs- tare 16 maj 1750, efter att hafva gjort en stor vinkanna till Fredrikskyrkan i Karlskrona, som ännu finnes kvar, försedd med ofvannämnda date- ring; bisittare 1 mars 1757; ålder- man 20 juli 1761, afgick 9 juni 1775; ånyo ålder- man 4 dec. 1777; rådman 23 nov. 1785; afgick 12 jan. 1795; död (enligt den i Blekinge Museum befinthliga tenn- plattan från hans likkista) år 1799. — Stämplat: 1750—1799

- I: SVART; ^{IOHAN}SVART¹ fig. 8—9; inom ramar; af honom talrika arbeten kända: kanna (mästerstykke), 1750, Fredrikskyrkan, Karlskrona; stadsgevaldigerstaf (1753), Blekinge Museum; kalk (1755), Amiralitetskyrkan, Karlskrona; skål (1759), Kalmar Museum; skål (1760), C. R. Lamm, Näsby, fig. 29; bågare (1763), Blekinge Museum; ljusstakar (1779—80), konung Gustaf V:s samling, Stockholms slott; skål (1782), C. R. Lamm, Näsby, m. m.
- SCHWART, JOHAN HENRIK; blef mästare (kaffekanna) 3 aug. 1781; bisittare 12 jan. 1795; antecknad 19 sept. 1812, då protokollsboken slutar; utfärdar ett betyg 14 april 1816. — Stämpel: SCHWART inom rektangulär ram; af honom: ljusstakar (1789), frk. Sundborg, Stockholm; kalk (1795), Listerby kyrka, Blekinge; patén (1809), Förkärla kyrka, Blekinge.
- SILBER (Silberg), FRIEDRICH; blef gesäll i Karlskrona 8 okt. 1764; mästare, juvelerare, 26 okt. 1776 (»jouvelörhängen»); bisittare 18 maj 1780; ålderman 12 jan. 1795; kvarstod som sådan 19 sept. 1812, när protokollsboken slutar.
- SIVERTSON, GÖRAN; var mästare och bisittare vid ämbetets första sammankomst 10 april 1695; antecknad sista gången 20 febr. 1696.
- SMIDT (Smieth, Schmit), GERT OLUFFSSON; son af »guldsmeden sal. mester Oluf»; blef mästare 10 juli 1706; omtalas 1717 såsom boende i Lyckeby; processade med »amptet» på 1720-talet, försonade sig 16 jan. 1723; antecknad 17 dec. 1725. Änkan omtalad 10 maj 1728. — Stämpel: G. S. i monogram inom sköldformig ram; af honom kalk (1721) utan stadsstämpel, Kristianopels kyrka; kalkar i Lösens och Augerums kyrkor, Blekinge.
- SMIDT (Schmidt), HANS JACOB; född i Lübeck, där han äfven gått i lära; mästare (tekanna och dia-

1781—1812
(äfven
senare)

1776—1812
(äfven
senare)

1695—1696

1706—1728

1712—1741

- mantring) i Karlskrona 9 april 1712; bisittare 3 mars 1713; antecknad sista gången 14 nov. 1741.
- STADIUS, HANS JOHANSSON; kom i lära hos mästare Novisadi 13 juni 1704; gesäll 4 nov. 1709; mästare (kaffekanna) 3 nov. 1713; bisittare 29 juli 1718, förklarade 19 april 1722 att han ämnade afflytta till Kristianstad. 1713—1722
- STECKOW (Stechau, Stickhuus), BENEDICTUS; hade lärt i Reval; anmälde sig till vinnande af mästerskap i Karlskrona 1705 samt meddelade att han skulle gifta sig med Sigismund Novosadis änka; mästare 21 dec. 1705; bisittare 18 mars 1708; † i jan. 1712. — Änkan »Giertrud» omtalas 1712 och gifte s. å. om sig med Casimir Fr. Meidt. — Stämpel: B. S. i monogram, fig. 2, samt B. S. i oval ram; af honom bägare (1709), C. R. Lamm, Näsby; oblatask, Nettraby kyrka, Blekinge; skål, Kulturhistoriska Museet, Lund; bägare, konstnären Carl Larsson, Sundborn m. fl. 1705—1712
- STENQVIST, HANS FRIEDRICH; blef mästare, juvelerare, 20 juli 1784; död mellan 28 mars 1807—18 juli 1809. — Stämpel: H S inom rektangulär ram, fig. 25; af honom skylt å välkomma i Nordiska Museet. 1784—1807 (09)
- TYSTE, JOHAN; var mästare och kallas älderman 1691, då Karlskronaguldsmederna fingo sina artiklar från Antoni Grill. 1691

* * *

Under guldsmedsämberet i Karlskrona lydte under förra delen af 1700-talet äfven alla de mästare, som voro bosatta i Karlshamn samt ett par mästare i Visby och i Kalmar. I Karlshamn inrättades eget ämbete år 1745¹ och i Kalmar 1741. De mästare, som före dessa år voro verksamma i dessa städer, må därför här omnämnas.

¹ Karlshamnsämberets i Nordiska Museet förvarade sigillstamp är dat. 1746.

Mästare i Karlshamn före 1745.

- HÖÖBERG, JOHAN; hade lärt i Kristianstad; blef mästare i Karlskrona 1703; bodde i Karlshamn; bisittare 26 okt. 1704—18 mars 1708. Sista gången omtalad 1711. 1703—1711
- LOCANDER, NIKLAS GUNNARSSON; född i Stockholm, i lära 1 jan. 1712 i Norrköping; gesäll där 7 maj 1717; mästare i Karlskrona 25 sept. 1724; skulle slå sig ned i Karlshamn; antecknad sista gången (»absens») 10 dec. 1736. Hans skuld till ämbetet efterskänktes 30 aug. 1745, då eget ämbete inrättades i Karlshamn. 1724—1745
- MEYER, JOHAN; blef mästare i Karlskrona 10 febr. 1739; bodde liksom fadern Zachris Meyer i Karlshamn. — Stämpel: I M inom sköldformig ram. 1739—1745
- MEYER, ZACHRIS; den föreg:s fader; född i Kalmar, hade lärt i Eksjö; »fuskare», som anklagades för bönhaseri inför Karlskronaämbetet; erkänd som mästare 18 mars 1714; sista gången antecknad 30 aug. 1745. — Stämpel: Z M inom sköldformig ram; af honom ljusstakar och en oblatask i Karlshamns kyrka. 1714—1745
- PHALÉN, JOHAN (HANS); broder till åldermannen Samuel Phalén i Karlskrona, där han lärde; gesäll 20 febr. 1696; mästare 30 okt. 1699; bisittare 19 okt. 1707; fick 29 jan. 1712 tillstånd att idka sitt yrke i Karlshamn; sista gången antecknad 3 maj 1715. — Änkan fick hjälp af Karlskronaämbetet 29 aug. 1723. 1699—1715 (1715—1723)
- RENSTRÖM, THOMAS HINDRICH; gesäll från Karlshamn; mästare där, under Karlskronaämbetet 30 aug. 1714; sista gången antecknad 1716. 1714—1716
- TRAUSTEDT, JOHAN; inskrefs i lära i Stockholm 18 april 1708; blef gesäll där 12 jan. 1714; mästare i Karls- 1721—1722

krona 21 april 1721, skall slå sig ned i Karls-
hamn; omtalad 19 april 1722.

Mästare i Kalmar före 1741; hörande under Karlskronaämbetet.

WIGMAN (WIGGMAN), HANS ANDERSSON; var mästare i Kalmar 1718; kallas 1723 älderman i Kalmar; sista gången antecknad i Karlskronaämbetets protokoll 1741, då eget ämbete inrättades i Kalmar.	1718—1741
--	-----------

Mästare i Visby under 1700-talet, hörande under Karlskrona-
ämbetet.

FALKENGREN, BERENDT; var mästare, bosatt i Visby, anmälde sig 3 juni 1737 till mästerskap i Karls- krona, fick mästarbref 10 febr. 1739, antecknad sista gången 22 maj 1762.	1737—1762
---	-----------

FALKENGREN, QUIST; »gesellen Q. F. i Visby» fick mäs- tarbref från Karlskronaämbetet 7 maj 1760; anteck- nad sista gången 5 maj 1787.	1760—1787
---	-----------